

P. OVIDI NASONIS METAMORPHOSEON LIBER TERTIVS

IN ANICVLAM VERSA IVNO IOVEM VLTA INFIDVM

Iuno suspectam Semelem, Cadmi et Harmoniae filiam, cum haberet, quod cum Iove concubisset, in anum conversa, ut se clam ceteris deis ulcisceretur fallacia, ad eam venit, cui persuadet, ne alio Iovem apparatu recipiat ad cubile, quam quo solitus sit apparere Iunoni. Quae omnia eo fecit consilio, ut divina vis ac vehementia ei exitio, et perinde Iovis adulterium perspicuum esset omnibus. Quo impetrato, Semele cupiente, ut faceret deus, tonitribus ac fulminibus ornatus eius ingressus est domum, et tecta deceptae flammis adurit optatis, Bacchumque conceptum utero gravidae incendio eripit, ac femori insuit suo. Postea, mensibus completis, nymphis, quae Nysam perfrequentabant montem, tacite tradidit nutriendum infantem.

Sōla Iovis coniunx nōn tam, culpetne probetne,
ēloquitur, quam clāde domūs ab Agēnore ductae
gaudet, et ā Tyriā collēctum paelice trānsfert
in generis sociōs odium. Subit ecce priōrī
260 causa recēns, gravidamque dolet dē sēmine magnī
esse Iovis Semelēn. Dum linguam ad iūrgia solvit :
‘Prōfēcī quid enim totiēns per iūrgia ?’ dīxit,
‘Ipsa petenda mihi est ; ipsam, sī māxima Iūnō
rīte vocor, perdam, sī mē gemmantia dextrā
265 scēptra tenēre decet, sī sum rēgīna Iovisque
et soror et coniunx, certē soror. At, puto, fūrtō est
contenta, et thalamī brevis est iniūria nostrī.
Concipit (id deerat !), manifesta que crīmina plēnō
fert uterō et māter, quod vix mihi contigit, ūnō
270 dē Iove vult fierī : tanta est fīdūcia fōrmae.
Fallat eam faxō : nec sum Sāturnia, sī nōn
ab Iove mersa suō Stygiās penetrābit in undās !’
Surgit ab hīs soliō, fulvāque recondita nūbe
līmen adit Semelēs. Nec nūbēs ante remōvit,
275 quam simulāvit anum : posuitque ad tempora cānōs,
sulcāvitque cutem rūgīs, et curva trementī
membra tulit passū ; vōcem quoque fēcit anīlem,
ipsaque erat Beroē, Semelēs Epidauria nūtrīx.
Ergō ubi, captātō sermōne, diūque loquendō
280 ad nōmen vēnēre Iovis, suspīrat, et : ‘Optō,
Iuppiter ut sit’, ait, ‘metuō tamen omnia. Multī
nōmine dīvōrum thalamōs iniēre pudīcōs.
Nec tamen esse Iovem satis est : det pīgnus amōris,
sī modo vērus is est ; quantusque et quālis ab altā
285 Iūnōne excipitur, tantus tālisque, rogātō,
det tibi complexus, suaque ante īnsīgnia sūmat !’
Tālibus īgnāram Iūnō Cadmēida dictīs
fōrmārat. Rogat illa Iovem sine nōmine mūnus.
Cū deus : ‘Ēlige !’ ait, ‘Nūllam patiēre repulsam,
290 quōque magis crēdās, Stygiī quoque cōnscia suntō
nūmina torrentis : timor et deus ille deōrum est.’

Laeta malō nimiumque potēns peritūraque amantis
obsequiō Semelē : ‘Quālem Sātūrnīa’, dīxit,
‘tē solet amplectī, Veneris cum foedus inītis,
295 dā mihi tē tālem !’ Voluit deus ōra loquentis
opprimere : exierat iam vōx properāta sub aurās.
Ingemuit ; neque enim nōn haec optāsse, neque ille
nōn iūrāsse potest. Ergō maestissimus altum
aethera cōnscendit, vultūque sequentia traxit
300 nūbila, quīs nimbōs immixtaque fulgura ventīs
addidit et tonitrūs et inēvītābile fulmen ;
quā tamen ūsque potest, vīrēs sibi dēmere temptat.
Nec, quō centimanum dēiēcērat īgne Typhō^ea,
nunc armātur eō : nimium feritātis in illō est.
305 Est aliud levius fulmen, cui dextra cyclōpum
saevitiae flammaeque minus, minus addidit īrae :
tēla secunda vocant superī. Caput illa, domumque
intrat Agēnoream. Corpus mortāle tumultūs
nōn tulit aetheriōs, dōnīsque iugālībus arsit.
310 Imperfectus adhūc īnfāns genetrīcis ab alvō
ēripitur, patriōque tener (sī crēdere dīgnū est)
īnsuitur femorī, māternaque tempora complet.
Fūrtim illum prīmīs Inō mātertera cūnīs
ēducat. Inde datum nymphae Nysēides antrīs
315 occuluēre suīs, lactisque alimenta dedēre.